

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВННІЕ ЗУНУ

Борис ПОГРІЩУК

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Віце-проректор з науково-педагогічної роботи ЗУНУ

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

ступінь вищої освіти – бакалавр

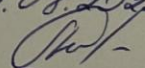
галузь знань - 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність - 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітньо-професійна програма – «Фінанси»

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	СРС (год.)	Разом	Залік, іспит (сем.)
Денна	III	5	28	28	4	4	56	120	Залік, 5
Денна	III	6	28	14	2	4	12	60	Іспит, 6
Заочна	III	5, 6	8	4	-	-	108	120	Залік, 6
Заочна	III	7, 8	8	4	-	-	48	60	Іспит, 8

31.08.2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань: 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженої Вченою Радою ЗУНУ, протокол № 9 від 26.05.2021 р.

Робоча програма складена доцентом кафедри фінансів, банківської справи та страхування Людмилою ШТЕФАН

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, (протокол № 1 від 28.08.2023 р.).

Завідувач кафедри
д.е.н., професор

Галина ПОГРІЩУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», (протокол № 1 від 30.08.2023 р.).

Голова групи
забезпечення спеціальності,
д.е.н., професор

Ольга КИРИЛЕНКО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

1. Опис дисципліни «Гроші та кредит»

Дисципліна – «Гроші та кредит»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - 6	Галузь знань - 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни - професійної підготовки (ПП) Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів (ДФН): 5 семестр – 3 6 семестр - 4	Спеціальність - 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки: <i>Денна – 3-й</i> <i>Заочна – 3-й</i> Семестр: <i>Денна – 5, 6</i> <i>Заочна – 5-8</i>
Кількість змістових модулів (ДФН): 5 семестр – 2 6 семестр - 2	Освітньо-професійна програма – «Фінанси»	Лекції: <i>5 сем.: ДФН – 28 год.</i> <i>6 сем.: ДФН – 28 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>5 сем.: ДФН – 28;</i> <i>6 сем.: ДФН - 14.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 180 год.	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Самостійна робота: <i>5 сем.: ДФН – 56 год.</i> <i>6 сем.: ДФН – 12 год.</i> Тренінг: <i>5 сем.: ДФН – 4 год.</i> <i>6 сем.: ДФН – 4 год.</i> <i>Заочна – 156 год.</i> Індивідуальна робота: <i>5 сем.: ДФН – 4 год.;</i> <i>6 сем.: ДФН – 2 год.</i>
Тижневих годин ДФН 5 семестр – 8,6 год.; з них аудиторних – 4. 6 семестр – 4,3 год.; з них аудиторних - 3		Вид підсумкового контролю 5 сем.: ДФН – залік; 6 сем.: ДФН – іспит. 6 сем.: ЗФН – залік 7 сем.: ЗФН – іспит.

2. Мета й завдання вивчення дисципліни «Гроші та кредит»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних і прикладних знань з теорії грошей і кредиту, банківської справи. Курс «Гроші та кредит» охоплює наукове розуміння проблем грошей, їх суті, функцій та ролі в ринковій економіці, закономірності їх обігу та механізм використання, розкриваються суть і функції кредиту, структури банківської системи, закладаються основи міжнародних кредитно-розрахункових відносин. Ця дисципліна відноситься до фундаментальних загальноекономічних наук, які формують фаховий світогляд майбутніх економістів.

Головним завданням курсу «Гроші та кредит» є вивчення студентами базових категорій теорії грошей і кредиту, банківської справи. Оволодіння цим курсом повинне виробити у студентів навички практичного використання механізму функціонування таких категорій, як гроші, кредит, грошовий ринок, процент тощо.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення курсу «Гроші та кредит» студенти повинні:

- засвоїти основні відомості про теорію грошей і кредиту, описувати загальну схему грошового обороту, грошових потоків, закону кількості грошей, необхідних для обороту, зрозуміти суть грошово-кредитної політики, інфляції, необхідність кредитної системи, центрального банку, небанківських фінансово-кредитних установ, засвоїти поняття валютного курсу та валютного ринку тощо;
- вміти виконувати необхідні розрахунки щодо нарахування простих і складних процентів, визначати грошові агрегати, грошову базу, грошовий мультиплікатор, рівень інфляції;
- здійснювати аналіз та економічну інтерпретацію одержаних результатів та робити обґрунтовані висновки;
- набути навичок практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;
- розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Гроші та кредит» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (економічна теорія, фінанси, макроекономіка, державне регулювання економіки, інвестування, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.5. Програмні результати навчання

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем;
- визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. Зміст дисципліни «Гроші та кредит»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи грошей, грошового обороту, грошової маси та грошового ринку

Тема 1. Сутність та функції грошей

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у створенні грошей.

Суть грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Гроші як особливий товар, мінова і споживча вартість грошей як товару. Гроші як гроші й гроші як капітал. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями.

Форми грошей та їх еволюція. Натурально-речові форми грошей, причини та механізм їх еволюції від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Причини та механізм демонетизації золота. Ідеальні форми грошей та їх кредитна природа. Еволюція кредитних грошей. Різновиди сучасних кредитних грошей. Роль держави в утвердженні кредитних зобов'язань у якості грошей.

Вартість грошей. Специфічний характер вартості грошей. Купівельна спроможність як вираження вартості грошей при різних їх формах. Вартість грошей і час. Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість зберігання грошей та процент.

Функції грошей. Поняття функції грошей та їх еволюція, функція міри вартості, її суть і сфера використання. Масштаб цін. Ідеальний характер міри вартості. Ціна як грошове вираження вартості товарів. Функція засобу обігу, її суть і сфера використання. Функція засобу платежу, її суть і відмінність від функції засобу обігу. Сфера використання. Функція засобу нагромадження, її суть і сфера використання. Вплив часу на функцію засобу нагромадження. Світові гроші. Еволюція золота як світових грошей. Роль грошей у ринковій економіці.

Тема 2. - Грошовий оборот і грошова маса

Поняття про грошовий оборот як процес руху грошей.

Грошові платежі як елементарні складові грошового обороту. Основні суб'єкти грошового обороту. Основні ринки, що взаємно пов'язуються грошовим оборотом. Національний дохід і національний продукт як визначальні параметри грошового обороту. Економічна основа та загальна схема грошового обороту.

Грошові потоки. Поняття про грошовий потік та критерії класифікації грошових потоків. Характеристика основних видів грошових потоків. Взаємозв'язок окремих видів

грошових потоків. Балансування потоку національного доходу та потоку національного продукту через внутрішній і зовнішній грошові ринки.

Структура грошового обороту. Готівковий та безготівковий грошовий оборот. Сектори грошового обороту; фінансовий та кредитний сектори.

Маса грошей, її динаміка в Україні, що обслуговує грошовий оборот, її склад і фактори, що визначають її зміну. Базові гроші. Грошові агрегати. Швидкість обігу грошей, поняття, фактори, що визначають швидкість обігу та її вплив на масу і стабільність грошей. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей.

Закон кількості грошей, необхідних для обороту, його суть, вимоги та наслідки порушення вимог.

Тема 3. – Грошовий ринок

Сутність грошового ринку. Об'єкт купівлі-продажу на грошовому ринку. Суб'єкти та інструменти грошового ринку. Неборгові та боргові зобов'язання. Депозитні і позичкові зобов'язання. Характеристика основних грошових потоків грошового ринку. Канали руху грошових потоків та фінансовий (грошовий) ринок. Економічна структура грошового ринку. Характеристика основних видів фінансового ринку: ринку короткострокових позик, короткострокових фінансових активів, цінних паперів, середньо- і довгострокових позик.

Сутність попиту на гроші. Попит на гроші і швидкість обігу грошей. Теоретичні моделі попиту на гроші. Цілі, мотиви та чинники, що визначають параметри попиту на гроші. Трансакційний мотив. Попит на гроші і реальні доходи. Очікуваний доход на гроші. Купівельна спроможність грошей. Попит на гроші і норма процента. Характеристика основних положень теорії попиту грошей: теорія касових залишків, кейнсіанські теорії і теорія сучасного монетаризму. Особливості попиту на гроші в умовах рецесії економіки України.

Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Роль банківської системи у формуванні пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Крива пропозиції грошей. Графічна модель грошового ринку.

Рівновага на грошовому ринку та процент. Наслідки зміни попиту і пропозиції на гроші. Вплив на ринок змін у попиті і пропозиції грошей.

Характеристика облікового ринку та його особливості. Характеристика міжбанківського ринку та операції на міжбанківському ринку.

Механізм поповнення маси грошей в обороті. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей акціонерних банків. Грошовий мультиплікатор. Сучасні засоби платежу, які обслуговують грошовий обіг банкнот, розмінних монет, депозитних грошей, векселів, чеків, їх суть та характеристика. Поняття про дебетовий та кредитовий оборот.

Змістовий модуль 2. Типи грошових систем, їх еволюція, інфляція та грошові реформи, валютний ринок і валютні системи.

Тема 4. – Грошові системи

Поняття про грошову систему. Грошова система - форма організації грошового обороту. База формування і функціонування грошової системи. Центральний банк - інституційний центр грошової системи. Об'єкти регулятивного впливу грошової системи.

Призначення грошової системи та її місце в економічній системі країни.

Основні елементи економічної системи та їхня характеристика. Грошова одиниця. Масштаб цін. Види та купюрність грошових знаків. Сегментація безготівкових грошових розрахунків. Регламентація готівкового грошового обороту. Регламентація режиму

валютного курсу та операцій із валютними цінностями. Регламентація режиму банківського процесу. Державні органи, які здійснюють регулювання грошового обороту.

Типи грошових систем, їхня еволюція. Ринкова та неринкові грошові системи. Форми саморегулювання грошових систем: біметалізм та монометалізм. Система паралельної валюти - найпоширеніша форма біметалізму, подвійна валюта. Золотий монометалізм і його види: золотомонетний стандарт, золотозливковий стандарт, золотодевізний стандарт.

Характеристика регульованих грошових систем. Система паперово-грошового та кредитного обігу. Відкриті й закриті грошові системи.

Форми організації безготівкових розрахунків за допомогою платіжних доручень, платіжних вимог-доручень, чеків, акредитивів, векселів.

Створення і розвиток грошової системи України. Необхідність створення грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти - гривні. Види і купюрність грошових знаків в Україні. Державне і правове регулювання грошової сфери як фактор забезпечення фінансової стабільності.

Тема 5. – Інфляція та грошові реформи

Теоретичні концепції інфляції та інфляційного процесу. Теорія інфляції попиту. Теорія інфляції витрат.

Суть та форми інфляції. Інфляція і дефляція. Етапи інфляційного процесу. Причини інфляції. Форми інфляції: повзуча інфляція; галопуюча інфляція; гіперінфляція; супергіперінфляція та їх дослідження. Зовнішні ознаки інфляції: відкрита інфляція, прихована інфляція; їхня характеристика.

Причини інфляції, монетарні та загальноекономічні чинники. Причини інфляції попиту. Причини фіскальної інфляції. Характерні ознаки інфляції витрат і її чинники.

Показники вимірювання інфляції: індекс вартості життя; індекс купівельної спроможності; індекс споживчих цін; індекс цін виробника.

Особливості інфляційного процесу в Україні.

Економічні та соціальні наслідки інфляції. Вплив інфляції на виробництво, зайнятість та життєвий рівень населення.

Методи регулювання інфляції. Антиінфляційна політика. Грошові реформи та методи їх проведення. Дефляційна політика. Політика доходів.

Тема 6. - Валютний ринок і валютні системи

Поняття про валюту. Призначення та сфера використання валюти. Види валют: національна, іноземна.

Суть та види валютних відносин. Валютний ринок: суть та основи функціонування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Основні види валютних операцій. Роль банків на валютному ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку. Валютне регулювання: суть та необхідність. Механізм регулювання валютного курсу: девальвація, ревальвація, валютна інтервенція. Регламентація статусу валюти та порядку здійснення операцій з нею (правила купівлі-продажу, ввезення-вивезення, використання валютної виручки, здійснення валютних платежів, нагромадження золотовалютних запасів тощо).

Валютні операції та їхня класифікація. Касові операції. Строкові валютні операції (форвардні, ф'ючерсні, опціонні).

Валютні системи: поняття, структура, призначення. Види валютних систем: національні, регіональні, світові. Розвиток валютної системи України. Європейська валютна система. Еволюція світової валютної системи. Характеристика сучасної світової валютної системи та роль МВФ в її функціонуванні.

Валютний курс та конвертованість валют. Суть, основи формування та види валютного курсу. Поняття, значення та механізм забезпечення конвертованості валют.

Змістовий модуль 3. Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм; кредит у ринковій економіці; фінансові посередники грошового ринку.

Тема 7. - Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм

Металістична теорія грошей. Розвиток металістичної теорії грошей. Основні представники металістичної теорії грошей. Меркантилісти як основні представники металістичної теорії грошей.

Номіналістична теорія грошей. Основні представники номіналізму. Вартісна теорія грошей у працях англійських вчених. Австрійська та Кейнсіанська школи в номіналізмі. Вклад Дж. Кейнса у вдосконалення теорії і практики застосування кількісної теорії грошей та розбудови кредитно-грошового механізму державного регулювання економіки.

Кількісна теорія грошей. Період зародження кількісної теорії грошей. Подальший розвиток кількісної теорії грошей у працях І. Фішера. Математичне рівняння Фішера. Абсолютний рівень цін з позицій кількісної теорії. Вплив неокласиків на розвиток кількісної теорії грошей.

Теорія інфляції. Кейнсіанська теорія інфляції. Крива Філіпса. Монетаристська концепція інфляції. М. Фрідмен як основний представник монетаристської концепції інфляції. Теорія інфляції, спричиненої надлишковими витратами виробництва. Теорія інфляційної спіралі в працях західних економістів.

Тема 8. - Кредит у ринковій економіці

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Економічні чинники кредиту та особливості їхнього прояву в різних галузях народного господарства.

Суть кредиту. Кредит як форма руху вартості на зворотній основі. Еволюція кредиту в міру розвитку суспільного виробництва. Кредит як форма суспільних відносин. Кредит - форма руху позичкового капіталу. Ознаки позичкового капіталу. Ринок позичкових капіталів. Позичковий процент.

Економічна основа, стадії та закономірності руху кредиту. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин. Зв'язок кредиту в ринковій економіці.

Функціональна характеристика й типи кредитних відносин. Структура кредитних відносин. Функції кредиту та їх характеристика. Форми та види кредиту.

Форми кредиту, їхня характеристика. Товарна і грошова форми кредиту, їхнє використання. Переваги і недоліки кожної форми.

Види кредиту та їхня класифікація. Характеристика основних видів кредиту. Комерційний кредит. Об'єкт комерційного кредиту і його суб'єкти. Призначення комерційного кредиту. Механізм комерційних кредитних відносин і його характер. Споживчий кредит і його призначення. Механізм споживчого кредитування. Нові види споживчого кредиту: чековий кредит; кредитна картка; ломбарди. Державний кредит і його призначення. Види державного кредиту. Класифікація державних позик, їхня характеристика. Банківський кредит. Об'єкт банківського кредиту. Механізм банківського кредитування. Класифікація банківських кредитів. Система банківського кредитування. Принципи банківського кредитування. Вартість кредиту.

Поняття про кредитну систему, її структура та складові. Кредитна система України як елемент інфраструктури грошового ринку. Складові елементи кредитної системи та їхня загальна характеристика.

Тема 9. - Фінансові посередники грошового ринку

Основні поняття про спеціалізовані фінансово-кредитні інститути (СФКІ), їхнє місце і роль у грошово-кредитній системі. Об'єктивні передумови та причини становлення й розвитку фінансово-кредитних установ як посередників на грошовому ринку.

Основні напрями діяльності сучасних фінансово-кредитних установ. Види, функції, принципи й типи операцій фінансово-кредитних організацій. Відмінності посередницької діяльності небанківських фінансово-кредитних установ від банківської діяльності.

Договірні фінансові посередники. Інвестиційні фінансові посередники. Інвестиційні фонди, їхня діяльність в Україні та правове забезпечення. Діяльність договірних посередників.

Страхові компанії, страховий бізнес і його розвиток в Україні та правове забезпечення.

Недержавні пенсійні фонди і механізм їхнього функціонування, їхня характеристика. Переваги і недоліки приватних пенсійних фондів, їхня діяльність в Україні та їхнє правове забезпечення.

Ломбарди і механізм їхнього функціонування. Фінансові компанії і особливість їхньої діяльності. Кредитні кооперативи (товариства, спілки), їхня спеціалізація і перспективи розвитку. Міжбанківські об'єднання, їхня роль у діяльності банківської та кредитної систем. Види міжбанківських об'єднань та їхня характеристика. Проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні.

Міжбанківські об'єднання, їхня роль у кредитній системі України. Характеристика головних представників міжбанківських об'єднань (асоціативного комерційного типу - консорціуми та картелі; й корпоративного типу - концерни та трести).

Змістовий модуль 4 – Центральні банки; комерційні банки; міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною

Тема 10. - Центральні банки

Центральні банки, їхнє походження, призначення, функції та операції. Функції центральних банків та їхня характеристика.

Побудова, розвиток і діяльність Національного банку України. Функції Національного банку України та їхній аналіз. Грошово-кредитна політика Національного банку України. Правова основа діяльності Національного банку України. Статутний капітал НБУ. Функції Національного банку. Організаційні основи та структура.

Стійкість банківської системи та механізм її забезпечення. Критерії стійкості. Поняття та значення стійкості банків. Нагляд і контроль за діяльністю банків. Страхування банківських депозитів та кредитів. Створення банківських резервів.

Тема 11. - Комерційні банки

Класифікація і характеристика комерційних банків. Характеристика комерційних банків за формою власності (акціонерні, кооперативні, державні, муніципальні та ін.). Необхідність об'єднання банків у систему. Економічна сутність банку, визначення сутності банку. Види банків. Групи банків. Аналіз за активами найбільших та великих банків України станом на кінець 2014 р. Структура прибутку та рентабельності активів комерційних банків України (2005-2015 рр.).

Поняття про банківську систему. Основи організації банківської системи: принципи побудови, цілі, механізм функціонування. Функції банківської системи. Становлення і динаміка розвитку банківської системи України.

Банки другого рівня, їхнє походження, види, правові основи організації.

Операції комерційних банків (пасивні, активні, лізингові, трастові, факторингові, торгово-комісійні та ін.), їхня загальна характеристика та аналіз в Україні за останні 5 років.

Доходи, видатки і ліквідність активів комерційних банків. Найбільші та великі банки України станом на 2015 рік.

Тема 12. - Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною

Загальна характеристика міжнародних валютно-кредитних установ. Сутність міжнародного кредиту. Об'єкти та суб'єкти міжнародного кредиту. Міжнародний валютний фонд, його капітал і основні напрями діяльності. Процес кредитування, регулювання міжнародних валютних відносин та постійний нагляд за світовою економікою з боку МВФ. Співпраця України і МВФ.

Група Всесвітнього банку: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна асоціація розвитку та ін. Історія їх розвитку та аналіз основних напрямків діяльності.

Роль міжнародного кредиту в економічному розвитку.

Негативні наслідки розвитку міжнародного кредитування.

Фінанси міжнародних установ. Характеристика фінансів та основні етапи розвитку Організації Об'єднаних Націй. Європейський Союз та його інтеграційні процеси.

Міжнародні фінансові відносини та їхні грошові потоки. Строк міжнародного кредиту. Вартість міжнародного кредиту. Вид забезпечення.

Міжнародні розрахунки та валютне регулювання. Валютний ринок і його ціноутворення. Валютне регулювання та його система. Валютно-фінансові та платіжні умови міжнародного кредиту. Валюта кредиту і платежу.

Світові кредитні і фінансові центри. Основні тенденції розвитку світового ринку позичкових капіталів.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Гроші та кредит»

4.1. Денна форма навчання

Номер та назва теми	Кількість годин					
	Лекції	Практич. заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи грошей, грошового обороту, грошової маси та грошового ринку						
Тема 1 – Сутність та функції грошей	4	4	9	2		Поточне опитування
Тема 2 – Грошовий оборот і грошова маса	4	4	9			
Тема 3 – Грошовий ринок	5	5	9			
Змістовий модуль 2. Типи грошових систем, їх еволюція, інфляція та грошові реформи, валютний ринок і валютні системи.						
Тема 4 – Грошові системи	5	5	9	2	4	Поточне опитування
Тема 5 – Інфляція та грошові реформи	5	5	10			
Тема 6 – Валютний ринок і валютні системи	5	5	10			
Змістовий модуль 3. Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм; кредит у ринковій економіці; фінансові посередники грошового ринку.						
Тема 7 – Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм	4	3	2	1		Поточне опитування
Тема 8 – Кредит у ринковій економіці	5	3	2			
Тема 9 – Фінансові посередники грошового ринку	4	2	2			
Змістовий модуль 4 – Центральні банки; комерційні банки; міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною						
Тема 10 – Центральні банки	5	2	2	1	4	Поточне опитування
Тема 11 – Комерційні банки	5	2	2			
Тема 12 - Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	5	2	2			
Разом	56	42	68	6	8	

4.2. Заочна форма навчання

Номер та назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1 – Сутність та функції грошей	2	-	13
Тема 2 – Грошовий оборот і грошова маса	2	2	13
Тема 3 – Грошовий ринок	2	-	13
Тема 4 – Грошові системи	-	-	13
Тема 5 – Інфляція та грошові реформи	2	1	13
Тема 6 – Валютний ринок і валютні системи	2	1	13
Тема 7 – Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм	-	-	13
Тема 8 – Кредит у ринковій економіці	2	2	13
Тема 9 – Фінансові посередники грошового ринку	-	-	13
Тема 10 – Центральні банки	2	1	13
Тема 11 – Комерційні банки	2	1	13
Тема 12 – Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	-	-	13
Разом	16	8	156

5. Тематика практичних занять

5.1. Денна форма навчання

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи грошей, грошового обороту, грошової маси, грошового ринку, інфляції та грошової системи

Практичне заняття № 1

Тема: Сутність і функції грошей

Мета: засвоїти механізм походження грошей, опанувати теоретичні основи сутності грошей, зрозуміти логіку еволюції форм грошей, розібратися в функціях грошей та механізм їх взаємодії, визначити основні прояви ролі грошей у розвитку економіки.

Питання для обговорення:

1. Економічна сутність грошей та концепції їх походження.
2. Історичні аспекти зміни форми грошей та їх характеристика.
3. Функції грошей і механізм їх взаємодії.
4. Роль грошей у ринковій економіці.
5. Історичні аспекти походження гривні

Дискусійне обговорення економічної функції грошей, концепцій їх походження, функцій грошей та їх ролі в сучасній економіці.

Практичне заняття № 2

Тема: Грошовий оборот і грошова маса

Мета: розглянути грошовий оборот та його економічну основу, навести модель грошового обороту, визначити сутність грошових потоків, грошової маси, грошових агрегатів, грошової бази, швидкості обігу грошей, зрозуміти закон грошового обігу.

Питання для обговорення:

1. Поняття грошового обороту та його економічна основа.
2. Модель грошового обороту. Сутність грошових потоків.
3. Поняття грошової маси, грошові агрегати та грошова база.
4. Швидкість обігу грошей.
5. Суть закону грошового обігу.

Дискусійне обговорення моделі грошового обороту, грошових потоків та закону грошового обігу.

Практичні завдання щодо розрахунку грошової маси, грошових агрегатів, грошової бази, швидкості обігу грошей, грошово-кредитного мультиплікатора, закону грошового обігу.

Практичне заняття № 3

Тема: Грошовий ринок

Мета: розглянути сутність та структуру функціонування грошового ринку, навчитися розрізняти поняття «ринок грошей» і «грошовий ринок», опанувати механізм поповнення маси грошей в обороті, грошово-кредитний мультиплікатор, вивчити сучасні засоби платежу, які обслуговують грошовий обіг, розрізняти попит та пропозицію грошей і як їх урівноважують.

Питання для обговорення:

1. Сутність та специфіка функціонування грошового ринку.
2. Структура грошового ринку.
3. Попит на гроші.
4. Пропозиція грошей.

Дискусійне обговорення специфіки функціонування грошового ринку, механізму поповнення маси грошей в обороті та грошово-кредитного мультиплікатора.

Практичні завдання щодо розрахунку вільного резерву банку, грошового мультиплікатора, норми обов'язкового резервування, пропозиції грошей.

Змістовий модуль 2. Типи грошових систем, їх еволюція, інфляція та грошові реформи, валютний ринок і валютні системи.

Практичне заняття № 4

Тема: Грошові системи

Мета: усвідомити що є грошовою системою та її складовими елементами, типами грошових систем, розглянути становлення та розвиток грошової системи України.

Питання для обговорення:

1. Грошова система: сутність та основні її елементи.
2. Структура грошової системи.
3. Види грошових систем та їх еволюція.
4. Становлення та розвиток грошової системи України

Дискусійне обговорення різних типів грошових систем, їх структури та розвитку в різних країнах.

Практичне заняття № 5

Тема: Інфляція та грошові реформи

Мета: ознайомитися з теоретичними концепціями інфляції та інфляційного процесу, її суттю, розвиток інфляції, як процесу, типи інфляції, навчитися розраховувати індекси інфляції, вміти проаналізувати інфляційні тенденції в країні, вивчити грошові реформи та методи їх проведення, що є головною метою грошової реформи, розглянути три методи стабілізації валюти.

Питання для обговорення:

1. Інфляція в ринковій економіці: фіскальні та грошові аспекти.
 - 1.1. Сутність, причини та закономірності розвитку інфляції.
 - 1.2. Види інфляції та її наслідки.
 - 1.3. Показники вимірювання інфляції.
 - 1.4. Особливості та етапи розвитку інфляційних процесів в Україні.
2. Грошова реформа як інструмент стабілізації грошового обігу.
 - 2.1. Сутність та види грошових реформ.
 - 2.2. Особливості проведення та результати грошової реформи в Україні (6-12 вересня 1996 р.).

Дискусійне обговорення різних видів інфляції, її причин, наслідків та особливостей інфляційних процесів в Україні.

Практичні завдання щодо розрахунку темпів інфляції, індексів інфляції.

Практичне заняття № 6

Тема: Валютний ринок і валютні системи

Мета: ознайомитися з поняттям валюти, її призначенням та сферою використання, розглянути валютний ринок та основні види валютних операцій, механізм регулювання валютного курсу та види валютних систем, з'ясувати сутність курсоутворення, види курсів валют, чинники, що впливають на курси валют, зрозуміти, що таке платіжний баланс країни.

Питання для обговорення:

1. Сутність валюти та її класифікація.
2. Валютний курс і фактори, що впливають на нього.
3. Світова валютно-фінансова система та її еволюція.
4. Шляхи становлення національної валютної системи України.
5. Валютне регулювання і валютний контроль як інструменти стабілізації валютної політики в Україні.
6. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання.

Дискусійне обговорення валютної системи, валютних курсів, факторів, що впливають на нього, аналіз світової валютно-фінансової системи та національної валютної системи України.

Практичні завдання щодо розрахунку валютних курсів.

Змістовий модуль 3. Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм; кредит у ринковій економіці; фінансові посередники грошового ринку.

Практичне заняття № 7

Тема: Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм

Мета: уявити, що кількісна теорія грошей є нині пануючою, розрізнити ранню та сучасну кількісну теорію грошей, усвідомити транзакційний варіант І. Фішера, внесок кембриджських економістів у розвиток кількісної теорії грошей, внесок Дж.М. Кейнса, М. Фрідмена у розвиток теорії грошей.

Питання для обговорення:

1. Загальні методологічні основи кількісної теорії грошей.
2. Основні постулати абстрактної теорії грошей.
 - 2.1. Номіналістична теорія грошей.
 - 2.2. Металістична теорія грошей.
3. Напрями монетарної теорії грошей.
 - 1.1. Класична кількісна теорія грошей.
 - 1.2. Неокласична кількісна теорія грошей.
 - 1.3. Сучасний монетаризм.
4. Основні аспекти грошово-кредитної політики України у світлі сучасних монетарних теорій.

Дискусійне обговорення методологічних аспектів кількісної та монетарної теорії грошей.

Практичне заняття № 8

Тема: Кредит у ринковій економіці

Мета: зрозуміти, як і чому виник кредит і кредитні відносини, яка їх сутність, ознаки, функції і роль в економіці, розуміти сутність та особливості основних теорій кредиту, з'ясувати, за якими критеріями визначаються форми та види кредиту, визначити сутність та механізм формування позичкового процента, виробити вміння користуватись основними принципами і правилами кредитування під час здійснення кредитних операцій.

Питання для обговорення:

1. Теорії кредиту. Необхідність, суть та функції кредиту.
2. Види кредиту.
3. Сутність, організація та технологія банківського кредитування.
4. Роль кредиту в умовах розвитку національної економіки та його межі.

Дискусійне обговорення теорій кредиту, його функцій, видів, технологій банківського кредитування.

Практичні завдання щодо розрахунку відсотків за користування позикою.

Практичне заняття № 9

Тема: Фінансові посередники грошового ринку

Мета: ознайомитися зі спеціалізованими фінансово-кредитними інститутами, яке місце і роль вони відіграють у грошово-кредитній системі, вивчити об'єктивні передумови та причини становлення цих інститутів на грошовому ринку, вивчити основні напрями їх діяльності, види, функції, типи операцій, знати їх проблеми розвитку та розуміти яку роль вони відіграють у кредитній системі України.

Питання для обговорення:

1. Сутність та функції фінансового посередництва.
 - 1.1. Загальні ознаки фінансового посередництва, його еволюція.
 - 1.2. Функції фінансового посередництва.
2. Фінансово-кредитна система та характеристика її елементів.
 - 2.1. Поняття і структура фінансово-кредитної системи.
 - 2.2. Банківські інститути.
 - 2.3. Основні види небанківських фінансових інститутів та їх розвиток в Україні.

Дискусійне обговорення вітчизняної класифікації фінансових посередників, складу фінансово-кредитної системи України, парабанківської системи, проблем сучасної банківської системи, небанківських фінансово-кредитних установ.

Змістовий модуль 4 – Центральні банки; комерційні банки; міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною

Практичне заняття № 10

Тема: Центральні банки

Мета: зрозуміти місце і роль банків, зокрема Центрального банку, як суб'єкта фінансового посередництва, розкрити зміст і принципи побудови банківської системи, визначити статус НБУ, основи його організації, структуру, систему управління, контролю, з'ясувати основні і додаткові функції НБУ, розглянути суть, цілі, завдання грошово-кредитної політики НБУ, зрозуміти механізм реалізації грошово-кредитної політики, основні його інструменти і методи.

Питання для обговорення:

1. Роль, значення та організація діяльності центральних банків.
2. Створення, статус, принципи організації та функціонування Національного банку України.
3. Грошово-кредитна політика Національного банку України та її роль у стабілізації економіки України.

Дискусійне обговорення ролі, значення та організації центральних банків та принципів організації та функціонування НБУ.

Практичне заняття № 11

Тема: Комерційні банки

Мета: з'ясувати суть, призначення та класифікацію комерційних банків, розглянути організаційну та функціональну структуру комерційного банку, ознайомитись з економічними нормативами в банківській справі, зрозуміти, як формуються ресурси комерційного банку, їх склад і призначення, як утворюються доходи, витрати і прибуток банків, ознайомитися із загальною характеристикою операцій банків, вміти класифікувати пасивні та активні операції банків та інші комісійно-посередницькі банківські операції і послуги.

Питання для обговорення:

1. Поняття, функції, типи та правова основа діяльності комерційних банків в Україні.
2. Загальна характеристика операцій банку. Пасивні та активні операції комерційних банків.
3. Показники ефективності діяльності банків і механізм її забезпечення.
4. Тенденції розвитку банківського ринку України.

Дискусійне обговорення правової основи діяльності комерційних банків в Україні та тенденцій розвитку банківського ринку України.

Практичні завдання щодо розрахунку реального доходу вкладника банку, прибутку банку, відсотків за користування кредитом.

Практичне заняття № 12

Тема: Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною

Мета: давати загальну характеристику міжнародним валютно-кредитним установам, розуміти сутність міжнародного кредиту, що є об'єктом та суб'єктом міжнародного кредиту, з'ясувати, що собою представляє МВФ, група Всесвітнього банку, яку роль відіграє міжнародний кредит в економічному розвитку, які існують негативні наслідки розвитку міжнародного кредитування.

Питання для обговорення:

1. Міжнародні фінансові інституції.
2. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні.
3. Світовий банк як група кредитно-фінансових установ і основні його напрямки співробітництва з Україною.
4. Регіональні фінансово-кредитні установи.

Дискусійне обговорення цілей та напрямків діяльності міжнародних валютно-фінансових установ та форм їх співробітництва з Україною.

5.2. Заочна форма навчання

Практичне заняття № 1

Тема: Грошовий оборот і грошова маса

Мета: розглянути грошовий оборот та його економічну основу, навести модель грошового обороту, визначити сутність грошових потоків, грошової маси, грошових агрегатів, грошової бази, швидкості обігу грошей, зрозуміти закон грошового обігу.

Питання для обговорення:

1. Поняття грошового обороту та його економічна основа.
2. Модель грошового обороту. Сутність грошових потоків.
3. Поняття грошової маси, грошові агрегати та грошова база.
4. Швидкість обігу грошей.
5. Суть закону грошового обігу.

Дискусійне обговорення моделі грошового обороту, грошових потоків та закону грошового обігу.

Практичні завдання щодо розрахунку грошової маси, грошових агрегатів, грошової бази, швидкості обігу грошей, грошово-кредитного мультиплікатора, закону грошового обігу.

Практичне заняття № 2

Тема: Інфляція та грошові реформи

Мета: ознайомитися з теоретичними концепціями інфляції та інфляційного

процесу, її суттю, розвиток інфляції, як процесу, типи інфляції, навчитися розраховувати індекси інфляції, вміти проаналізувати інфляційні тенденції в країні, вивчити грошові реформи та методи їх проведення, що є головною метою грошової реформи, розглянути три методи стабілізації валюти.

Питання для обговорення:

1. Інфляція в ринковій економіці: фіскальні та грошові аспекти.
 - 1.1. Сутність, причини та закономірності розвитку інфляції.
 - 1.2. Види інфляції та її наслідки.
 - 1.3. Показники вимірювання інфляції.
 - 1.4. Особливості та етапи розвитку інфляційних процесів в Україні.
2. Грошова реформа як інструмент стабілізації грошового обігу.
 - 2.1. Сутність та види грошових реформ.
 - 2.2. Особливості проведення та результати грошової реформи в Україні (6-12 вересня 1996 р.).

Дискусійне обговорення різних видів інфляції, її причин, наслідків та особливостей інфляційних процесів в Україні.

Практичні завдання щодо розрахунку темпів інфляції, індексів інфляції.

Практичне заняття № 3

Тема: Валютний ринок і валютні системи

Мета: ознайомитися з поняттям валюти, її призначенням та сферою використання, розглянути валютний ринок та основні види валютних операцій, механізм регулювання валютного курсу та види валютних систем, з'ясувати сутність курсоутворення, види курсів валют, чинники, що впливають на курси валют, зрозуміти, що таке платіжний баланс країни.

Питання для обговорення:

1. Сутність валюти та її класифікація.
2. Валютний курс і фактори, що впливають на нього.
3. Світова валютно-фінансова система та її еволюція.
4. Шляхи становлення національної валютної системи України.
5. Валютне регулювання і валютний контроль як інструменти стабілізації валютної політики в Україні.
6. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання.

Дискусійне обговорення валютної системи, валютних курсів, факторів, що впливають на нього, аналіз світової валютно-фінансової системи та національної валютної системи України.

Практичні завдання щодо розрахунку валютних курсів.

Практичне заняття № 4

Тема: Кредит у ринковій економіці

Мета: зрозуміти, як і чому виник кредит і кредитні відносини, яка їх сутність, ознаки, функції і роль в економіці, розуміти сутність та особливості основних теорій кредиту, з'ясувати, за якими критеріями визначаються форми та види кредиту, визначити сутність та механізм формування позичкового процента, виробити вміння користуватись основними принципами і правилами кредитування під час здійснення кредитних операцій.

Питання для обговорення:

1. Теорії кредиту. Необхідність, суть та функції кредиту.
2. Види кредиту.
3. Сутність, організація та технологія банківського кредитування.
4. Роль кредиту в умовах розвитку національної економіки та його межі.

Дискусійне обговорення теорій кредиту, його функцій, видів, технологій банківського кредитування.

Практичні завдання щодо розрахунку відсотків за користування позикою.

Практичне заняття № 5

Тема: Центральні банки

Мета: зрозуміти місце і роль банків, зокрема Центрального банку, як суб'єкта фінансового посередництва, розкрити зміст і принципи побудови банківської системи, визначити статус НБУ, основи його організації, структуру, систему управління, контролю, з'ясувати основні і додаткові функції НБУ, розглянути суть, цілі, завдання грошово-кредитної політики НБУ, зрозуміти механізм реалізації грошово-кредитної політики, основні його інструменти і методи.

Питання для обговорення:

1. Роль, значення та організація діяльності центральних банків.
2. Створення, статус, принципи організації та функціонування Національного банку України.
3. Грошово-кредитна політика Національного банку України та її роль у стабілізації економіки України.

Дискусійне обговорення ролі, значення та організації центральних банків та принципів організації та функціонування НБУ.

Практичне заняття № 6

Тема: Комерційні банки

Мета: з'ясувати суть, призначення та класифікацію комерційних банків, розглянути організаційну та функціональну структуру комерційного банку, ознайомитись з економічними нормативами в банківській справі, зрозуміти, як формуються ресурси комерційного банку, їх склад і призначення, як утворюються доходи, витрати і прибуток банків, ознайомитися із загальною характеристикою операцій банків, вміти класифікувати пасивні та активні операції банків та інші комісійно-посередницькі банківські операції і послуги.

Питання для обговорення:

1. Поняття, функції, типи та правова основа діяльності комерційних банків в Україні.
2. Загальна характеристика операцій банку. Пасивні та активні операції комерційних банків.
3. Показники ефективності діяльності банків і механізм її забезпечення.
4. Тенденції розвитку банківського ринку України.

Дискусійне обговорення правової основи діяльності комерційних банків в Україні та тенденцій розвитку банківського ринку України.

Практичні завдання щодо розрахунку реального доходу вкладника банку, прибутку банку, відсотків за користування кредитом.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Для набуття умінь самостійного мислення і самоконтролю у студентів особливе значення має виконання комплексного практичного індивідуального завдання (КПІЗ) з дисципліни «Гроші та кредит», яке виконується самостійно кожним студентом згідно методичних рекомендацій. Воно охоплює основні теми дисципліни та має на меті більш глибоке опанування основних положень теорії грошей, їх функцій, вартості і об'єктивних законів грошового обігу, теорії кредиту і закономірностей його руху у ринковій економіці у тісному зв'язку із практикою організації грошово-кредитних відносин, механізму функціонування грошового ринку, фінансового посередництва та грошово-кредитного

регулювання економіки, закономірностей та специфіки функціонування грошового ринку як теоретико-методологічної бази державної монетарної політики, структури та практичних засад функціонування грошової системи, основ побудови кредитної системи та операцій центрального і комерційних банків.

Оцінюється КППЗ студента з врахуванням доповіді по роботі. Завдання студенти обирають згідно переліку доведеному керівником курсу у робочому зошиті. КППЗ видається студенту у перші два тижні навчання та виконується упродовж семестру у відповідності до встановлених графіків, дотримання яких є необхідною передумовою до здачі змістових модулів. КППЗ оформляється у відповідності до встановлених вимог. Для контролю за ритмічним та якісним виконанням КППЗ керівником курсу розробляється та доводиться до відома студентів форма робочого зошита, яка розміщується на кафедральному сайті.

Комплексне практичне індивідуальне завдання складається з 5-х складових і включає: теоретичні питання; задачі (аналітичні ситуації). Комплексне практичне індивідуальне завдання виконується студентом самостійно на основі опрацьованого матеріалу. Варіант обирається студентом відповідно до порядкового номера у списку.

Оформлення результатів дослідження здійснюється у формі аналітичної записки та презентації основних положень.

7. Тренінг з дисципліни

Мета тренінгу з дисципліни «Гроші та кредит» полягає у формуванні у студентів критичного мислення для пропонування професійних рішень, цілісного бачення і вирішення проблем організації грошових відносин, функціонування кредитної системи та розвиток навичок оцінки її стану, розуміння особливостей здійснення монетарного регулювання економіки, організації кредитування, використання адекватних методів подолання інфляційних процесів. Успішне проходження тренінгу сприяє посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти «бакалавр».

Проведення тренінгу дозволяє:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Гроші та кредит»;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Організація і порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина. Актуалізація теми тренінгового заняття та структуризація процесу його проведення. Ознайомлення студентів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами. Представлення програми тренінгу.

2. Організаційна частина. Встановлення правил проведення тренінгу, формування робочих груп студентів, визначення завдань та розподіл ролей. Забезпечення учасників тренінгу роздатковими матеріалами: таблицями, бланками документів, алгоритмами проведення, інструкціями.

3. Практична частина. Виконання тренінгових завдань у групах із використанням базових та інноваційних методів проведення тренінгу за визначеною темою (проблемою). Підготовка презентаційних матеріалів за результатами виконання тренінгового завдання.

4. Підведення підсумків. Презентація практичної роботи в групах. Обговорення результатів виконання завдань, обмін думками з проблематики теми тренінгу, підведення підсумків, оцінка результативності роботи в групах та досягнення поставлених цілей тренінгу.

Тематика тренінгу:

1. Проаналізувати вітчизняні та зарубіжні методики структурування грошової маси на агрегати. Дати оцінку показникам обсягу і структури грошової маси, що

використовуються Федеральною резервною системою США, Європейським центральним банком та Баком Англії.

2. Проаналізувати динаміку грошових агрегатів в Україні за останні п'ять років, оцінити їхню динаміку та фактори що на них впливають.

3. Проаналізувати структуру грошової маси України залежно від ступеня ліквідності грошових активів.

4. Проаналізувати динаміку показника грошової бази в Україні.

5. Розрахувати динаміку зміни швидкості обігу грошей в Україні за різні періоди.

6. Проаналізувати механізм вторинної емісії грошей, розрахувати величину грошового мультиплікатора та приросту грошової маси.

7. Проаналізувати основні показники кредитних і депозитних операцій банківської системи України за останні п'ять років. Скласти відповідну аналітичну записку.

8. Проаналізувати динаміку операцій з рефінансування Національного банку України за останні п'ять років.

9. Охарактеризувати основні тенденції і особливості операцій Національного банку України на міжбанківському валютному ринку за останні п'ять років.

10. Охарактеризувати основні тенденції процентної політики Національного банку України і комерційних банків за останні п'ять років.

8. Самостійна робота студентів

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Гроші та кредит» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацюванні положень банківського законодавства та навчальної і наукової фахової літератури.

№ теми	Тематика	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Тема 1	Еволюція форм грошей на території сучасної України. Гроші як економічна категорія та їх взаємозв'язок із вартістю. Роль золота в сучасних умовах. Особливості світових ринків золота. Сутнісні аспекти паперових і кредитних грошей, їх якісні характеристики і відмінності. Основні різновиди кредитних грошей в економіці України. Виникнення та перспективи розвитку електронних грошей.	6	13
Тема 2	Значення грошового обігу у процесі розширеного відтворення. Грошовий обіг у країнах з розвинутою ринковою економікою. Сучасний стан та особливості вітчизняного грошового обігу. Механізм первинної та вторинної емісії в Україні. Еволюція форм безготівкових розрахунків у промислово розвинених країнах. Особливості розвитку та сучасний стан грошового ринку України. Комерційні банки як основні суб'єкти грошового ринку. Місце та роль Національного банку України на вітчизняному грошовому ринку. Регулювання пропозиції грошей в економіці, значення та основні принципи.	7	13
Тема 3	Специфіка функціонування грошового ринку. Структура грошового ринку.	5	13

	Попит на гроші. Пропозиція грошей.		
Тема 4	Особливості розвитку та сучасний стан грошової системи України. Грошові системи в історичному аспекті. Переваги та недоліки функціонування системи золотого монометалізму. Необхідність боротьби з виготовленням та розповсюдженням фальшивих грошових знаків.	5	13
Тема 5	Основні підходи до трактування інфляції як економічного явища. Інфляція в Україні, особливості перебігу та соціально-економічні наслідки. Роль та значення антиінфляційної політики держави у забезпеченні стабільності економіки. Основні види та механізми проведення грошових реформ. Грошова реформа 1996 року в Україні, передумови проведення та історичне значення.	5	13
Тема 6	Поняття валютної системи, її структура, призначення і види. Платіжний баланс, його зміст і роль у механізмі валютного регулювання. Розвиток валютної системи України. Методи проведення антиінфляційної політики в Україні. Розвиток валютної системи України. Еволюція валютних систем. Валютні системи світу.	5	13
Тема 7	Роль концепцій металістичної та номіналістичної теорій у дослідженні природи грошей. Історичні передумови появи та значення класичної кількісної теорії грошей у розвитку економічної науки. Дж. М. Кейнс – один з найвидатніших економістів ХХ століття. Історичний контекст Великої депресії. Монетаристські рецепти у подоланні інфляції у промислово розвинутих країнах. Сучасний монетаризм та його місце у державному регулюванні економіки України.	6	13
Тема 8	Роль кредиту у процесі розширеного відтворення. Кредитні відносини у ринковій економіці. Місце і роль комерційного кредиту в економіці України. Споживчий кредит, його сутність та перспективи застосування в Україні. Державне регулювання кредитних відносин у країнах з розвинутою ринковою економікою. Процентна політика та її роль у організації кредитних відносин.	6	13
Тема 9	Класифікація і характеристика фінансових посередників. Функції фінансових посередників. Аналіз діяльності недержавних пенсійних фондів України. Аналіз діяльності страхових компаній, основні операції та функції. Кредитні спілки як різновид кооперативів. Інвестиційні компанії та інвестиційні фонди, кредитування малих та середніх фірм.	5	13

	Розвиток кредитно-фінансових інститутів в Україні. Позитивні й негативні риси державних і приватних пенсійних фондів.		
Тема 10	Національний банк України. Його структура і функції. Грошово-кредитна політика НБУ. Незалежність центрального банку. Банківська система України: стан та перспективи розвитку.	6	13
Тема 11	Необхідність побудови кредитної системи за дворівневим принципом. Банк як підприємство, що виробляє власний продукт. Роль банківських послуг у функціонуванні фінансового ринку. Банківська система як основна ланка ринкової економіки. Комерційні банки України: аналіз діяльності найбільших банків України.	6	13
Тема 12	Роль іноземних кредитів у розвитку економічного потенціалу України. Транснаціоналізація банківської системи України. Значення іноземних інвестицій для розвитку національної економіки України. Україна та МВФ в ХХІ ст.: перспективи та напрями діяльності. Україна та ЄБРР: форми співробітництва та перспективи співпраці. Характеристика сучасної світової валютної системи та роль МВФ в її функціонуванні.	6	13
Разом		68	156

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ділові ігри, реферування, виконання КПЗ.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Гроші та кредит» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- залік;
- екзамен.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу керівництва факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний чи довідка про хворобу).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Гроші та кредит» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для заліку (5 семестр)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30 %	40 %	30 %
1. Опитування під час заняття (тема 1-3) – макс. 30 балів 2. Тестування – макс. 30 балів 3. Письмова робота – макс. 40 балів (реферативні завдання)	1. Опитування під час заняття (тема 4-6) – макс. 20 балів 2. Тестування – макс. 20 балів 3. Розв'язок задач – макс. 30 балів 4. Письмова робота – макс. 30 балів	1. Підготовка КПЗ – макс. 40 балів 2. Захист КПЗ – макс. 40 балів 3. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів

Для іспиту (6 семестр)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20 %	20 %	20 %	40 %	100%
1. Опитування під час заняття (тема 7-9) – макс. 30 балів 2. Тестування – макс. 20 балів 3. Розв'язок задач – макс. 20 балів 4. Письмова робота – макс. 30 балів (реферативні питання)	1. Опитування під час заняття (тема 7-12) – макс. 15 балів 2. Тестування – макс. 20 балів 3. Розв'язок задач – макс. 15 балів 4. Письмова робота – макс. 50 балів (реферативні питання)	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів Захист КПЗ – макс. 40 балів Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів	Тестові завдання (100 тестів по 0,5 бали за тест) – макс. 50 балів Розв'язок задач – макс. 30 балів Теоретичне питання – макс. 20 балів	

Шкала оцінювання

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1 – 12
2.	Проекційний екран	1 - 12
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1 - 12
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1 -12
5.	Персональні комп'ютери	1 - 12
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1 - 12
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1 - 12
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1 - 12
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point)	1 - 12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Белова І. В. Дослідження грошово-кредитного ринку: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 147 с.
- Гроші та кредит: підручник / за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 892 с.
- Дзюблюк О. В. Еволюція ролі золота у сучасній монетарній системі. Банківська справа. 2020. №1. С. 3-26.
- Дзюблюк О. В. Основні тенденції і перспективи готівкового грошового обігу в епоху цифровізації економіки і банківської справи. Банківська справа. 2021. №2. С. 3-27. 24
- Дзюблюк О. В. Сучасні аспекти електронних грошей в умовах цифровізації банківського бізнесу. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2020. № 2. С. 76- 93
- Дзюблюк О. В. Теоретико-методологічні підходи до визначення сутності грошей як економічної категорії. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. № 2. С. 21-35.

7. Дзюблюк О. В. Теоретичні аспекти визначення вартості грошей залежно від їх форм в обігу. Світ фінансів. 2018. №1. с. 82-94.
8. Дученко М. М., Єрешко Ю. О., Шевчук О. А. Гроші та кредит: навчальний посібник. Київ: КІІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 108 с.
9. Зайцев, О. В. Основи фінансового інструментарію: підручник. Київ: Ліра-К, 2019. 406 с.
10. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
11. Коренюк П. І., Коренюк Л. В., Левандівський О. Т. Гроші і кредит: навчальний посібник. Кам'янське: ДДТУ, 2019. 402 с.
12. Коць О. О., Ільчук П. Г. Монетарна політика: навчальний посібник. Львів : Новий Світ, 2021. 164 с.
13. Круш, П. В., Клименко О. В. Інфляція: суть, форми та її оцінка: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 288 с.
14. Монетарні важелі стимулювання розвитку економіки України: глобальні виміри та національні інтереси: монографія / за ред. д. е. н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2021. 300 с.
15. Світлична В. Ю. Гроші і кредит: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.
16. Трансформація банківської системи у контексті глобалізаційних викликів: монографія / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Vienna: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 364 с.
17. Шаров О. М. Грошова глобалізація. Історіософський трактат з питань геоекономічного поширення грошових відносин: монографія. Київ: Парламентське видавництво, 2020. 680 с.
18. Шевчук І. Л., Ставерська Т. О., Жилякова О. В. та ін. Гроші та кредит: навчальний посібник. Харків: Видавець Іванченко І.С., 2018. 271 с.
19. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит: навчальний посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. 415 с.
20. Щетинін А. І. Гроші та кредит: навчальний посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.
21. Штефан Л.Б. Ключові тренди змін у розвитку банківської системи України у посткризовий період. Ефективна економіка. Вип. № 8. 2021. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9044>
22. Штефан Л.Б. Оцінка ефективності монетарної політики: методичний аспект. Економіка та суспільство. Вип. № 53. 2023. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2708/2622>
23. Штефан Л.Б. Закордонний досвід проведення монетарної політики центробанків під час війни. Економіка та суспільство. Вип. № 53. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2681/2596>
24. Adrian, T., Laxton, D. & Obstfeld, M. Advancing the frontiers of monetary policy. Washington, DC: International Monetary Fund, 2018. 279 p.
25. Arvidsson, N. Building a cashless society: the Swedish route to the future of cash payments. Stockholm: Royal Institute of Technology, 2019. 96 p.
26. Battilossi, S. & Kazuhiko, Y. Handbook of the history of money and currency. Singapore: Springer Nature Singapore Pte Ltd. 2020. 1094 p.
27. Blakstad, S. & Allen, R. FinTech Revolution: Universal Inclusion in the New Financial Ecosystem. Cham: Palgrave Macmillan, 2018. 406 p.
28. Cachanosky, N. Monetary Equilibrium and Nominal Income Targeting. New York: Routledge, 2019. 120 p.
29. Cartelier, J. Money, Markets and Capital: The case for a monetary analysis. New York: Routledge, 2018. 240 p.
30. Choudhry, M. An Introduction to Banking: principles, strategy and risk management. 2nd ed. London: John Wiley & Sons, 2022. 564 p.

31. Clouse, J. A. Short Takes on Monetary Policy Strategy: An Introduction to Some Basic Concepts. Finance and Economics Discussion Series 2018-089. Washington: Board of Governors of the Federal Reserve System, 2018. 83 p.
32. Eichengreen, B., Mehl, A. & Chițu, L. How Global Currencies work: Past, Present, and Future. Princeton: Princeton University Press, 2018. 249 p.
33. Heise, M. Inflation Targeting and Financial Stability: Monetary Policy Challenges for the Future. Cham: Springer Nature Switzerland, 2019. 111 p.
34. Herger, N. Understanding Central Banks. Bern: Springer Nature Switzerland AG, 2022. 200 p.
35. Hubbard R. G. & O'Brien A. P. Money, Banking, and Financial System. 3rd ed. New York: Pearson, 2018. 690 p.
36. Ingraio, B. & Sardoni, C. Banks and Finance in Modern Macroeconomics: A Historical Perspective. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019. 281 p.
37. King, B. Bank 4.0: Banking everywhere, never at a bank. Chichester: John Wiley & Sons, 2019. 344 p.
38. Lepetit, A. The Optimal Inflation Rate with Discount Factor Heterogeneity. Finance and Economics Discussion Series 2023-086. Washington: Board of Governors of the Federal Reserve System, 2023. 58 p.
39. Lewis, A. The Basics of Bitcoins and Blockchains: An Introduction to Cryptocurrencies and the Technology that Powers Them. Coral Gables: Mango Publishing Group, 2018. 399 p.
40. Macchiavelli, M. & Pettit, L. Liquidity Regulation and Financial Intermediaries. Finance and Economics Discussion Series 2018-084. Washington: Board of Governors of the Federal Reserve System, 2022. 45 p.
41. Marshall, A. How you got screwed: What big banks, big government, and big business don't want you to know. New York: Skyhorse Publishing, 2021. 142 p.
42. Michail, N. Money, Credit, and Crises: Understanding the Modern Banking System. Palgrave Macmillan, 2021. Cham: 251 p.
43. Mishkin, F. S. The economics of money, banking, and financial markets, 13th edition. New York: Pearson Education Limited, 2022. 717 p.
44. Rostagno, M., Altavilla, C. & Carboni, G. Monetary Policy in Times of Crisis: A Tale of Two Decades of the European Central Bank. New York: Oxford University Press, 2023. 430 p.
45. Sieron, A. Money, Inflation and Business Cycles: The Cantillon Effect and the Economy. New York: Routledge, 2019. 162 p.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

46. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <http://www.aub.com.ua/>
47. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.rada.gov.ua/>
48. Офіційний сайт Національного банку України URL: <http://www.bank.gov.ua/>